

Společné sdělení

**odboru legislativního, odboru zvláštní území ochrany přírody a krajiny a
odboru druhové ochrany a implementace mezinárodních závazků
Ministerstva životního prostředí**

**k aplikaci základních podmínek ochrany zvláště chráněných živočichů
podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění
pozdějších předpisů**

Podle § 3 odst. 1 písm. k) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOPK“), je biotop soubor veškerých neživých a živých činitelů, které ve vzájemném působení vytvářejí životní prostředí určitého jedince, druhu, populace, společenstva. Biotop je takové místní prostředí, které splňuje nároky charakteristické pro druhy rostlin a živočichů.

Podle § 50 odst. 1 ZOPK jsou zvláště chránění živočichové chráněni ve všech svých vývojových stádiích. Chráněna jsou jimi užívaná přirozená i umělá sídla a jejich biotop.

Podle § 50 odst. 2 ZOPK je zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, zejména je chytat, chovat v zajetí, rušit, zraňovat nebo usmrcovat. Není dovoleno sbírat, ničit, poškozovat či přemísťovat jejich vývojová stadia nebo jimi užívaná sídla. Je též zakázáno je držet, chovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat, nabízet za účelem prodeje nebo výměny.

Ochrana biotopu (zvláště chráněných druhů živočichů) je zajišťována prostřednictvím obecného zákazu "škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje", resp. "jinak je rušit ve vývoji". Z formulace těchto zákazů je zřejmé, že ochrana biotopu může být uplatňována tam, kde prokazatelně dochází ke "škodlivému zásahu" nebo k "rušení ve vývoji" konkrétních jedinců chráněného druhu (tj. jedinec je na lokalitě přítomen nebo alespoň lokalitu pravidelně prokazatelně využívá). Nelze vyžadovat ochranu určitých ploch, aniž by byla prokázána zřejmá vazba jedinců zvláště chráněného druhu na ně, ať již z prostorového či funkčního hlediska. Stejně tak nelze bez dalšího, pouze na základě "plošného překryvu" záměru, dovozovat porušení ochranných podmínek zvláště chráněného druhu a potřebu povolení výjimky podle § 56 ZOPK. Základním hlediskem vždy musí být skutečnost, zda budou dotčeny zákazy podle § 50 ZOPK. V případě některých výslovně uvedených zákazů (např. rušení) i obecného zákazu "škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje" je přitom nutné hodnotit konkrétní intenzitu činnosti i vlastnosti a nároky daného druhu (bionomie, biologický cyklus) - v případě každého druhu se reakce na rušení i další zásahy liší, škodlivé jsou jiné typy činností.

Při územním plánování se jedná o úroveň, v níž jsou (pouze) vytvářeny podmínky pro využití území a nedochází k umístění konkrétních záměrů a rozhodnutí o nich (s výjimkou případů, kdy podle stavebního zákona již následně není vyžadováno územní rozhodnutí). Z hlediska ZOPK jde o úroveň, v níž by ještě neměla být vedena konkrétní správní řízení o výjimkách, ale mělo by dojít ke koordinaci zájmů v území. Orgán ochrany přírody by měl uplatnit požadavky na ochranu ploch a poskytnout potřebné údaje jako podklad pro územní plánování – a to v těch případech, kde by přítomnost druhu nebo funkční význam plochy pro druh (konkrétní jedince) byly v rozporu s navrhovaným využitím plochy. Při tom orgán ochrany přírody vychází prioritně z podmínek ochrany stanovených ZOPK (tj. v těch případech, kdy již ve fázi územního plánování je zřejmá neslučitelnost využití plochy a ochrany druhu), s tím, že v rámci územního plánování může uplatnit i další požadavky, podpořené např. resortními či krajskými koncepcemi nebo dalšími odbornými podklady, tedy i požadavky, které mohou směřovat k zachování dostatečné nabídky ploch přírodního charakteru obecně, zachování prostupnosti a jiných funkcí krajiny atp. Naplnění takových požadavků by mělo být předmětem dohody příslušných orgánů a pořizovatele územního plánu při respektování priorit územního plánování stanovených nadřazenými dokumenty podle stavebního zákona (zejména Politikou územního rozvoje).

JUDr. Libor Dvořák, Ph.D.

ředitel odboru

legislativního

RNDr. Alena Vopálková

ředitelka odboru

zvláštní územní ochrany

přírody a krajiny

Mgr. Veronika Vilímková

ředitelka odboru

druhové ochrany

a implementace

mezinárodních závazků